БАЦЬКАЎШЧЫНА

WHITERUTHENIAN WEEKLY „THE FATHERLAND“ — Цана 30 н. фэн.

№ 31 (34) — 10 КАСТРЫЧНІКА 1948 Г. — ГОД ВЫДАНЬНЯ 2

НА ПАРАДКУ ДНЯ - БЭРЛІН

ВЫШЫНСКІ ЦЬВЕРДЗІЦЬ, ШТО НЯМА БЛЯКАДЫ БЭРЛІНА

У сувязі з пастановай трох заходніх гаспадарстваў перадаць справу Бэрліна на разгляд Рады Бясьпечнасьці, Савецкі Саюз 3 кастрычніка зьвярнуўся з нотай да ўрадаў ЗША, Вялікабрытаніі й Францыі з прапановаю склікаць раду чатырох міністраў замежных справаў дзеля разьвязаньня Бэрлінскага пытаньня разам з пытаньнямі Нямеччыны наагул. У Савецкай ноце ўся адказнасьць за палажэньне ў Бэрліне складаецца на заходнія гаспадарствы, якія правялі, незалежна ад саветаў, грашовую рэформу ў заходняй Нямеччыне і ў заходніх сэктарах Бэрліна. Савецкі Саюз уважае, што Бэрлінскі канфлікт не загражае міру і дзеля гэтага — паводля Саветаў — не павінна яго разглядаць Рада Бясьпечнасьці.

Заходнія гаспадарствы выразілі сваю згоду на разгляд Бэрлінскага пытаньня радай чатырох міністраў замежных справаў пад умовай, што безадкладна будзе спыненая савецкая блякада Бэрліна.

Як і трэба было спадзявацца, на выкананьне гэтай умовы Саветы не згадзіліся, а дзеля гэтага 4 кастрычніка пачалося паседжаньне Рады Бясьпечнасьці пытаньнем Бэрлінскага канфлікту. Спачатку паўстала пытаньне, ці Рада Бясьпечнасьці зьяўляецца кампэтэнтнай разглядаць гэтае пытаньне, ці не. Старшыня савецкай дэлэгацыі Вышынскі ў сваей крыклівай мове, падчас якой часта стукаў кулаком у стол, цьвердзіў, што згодна пастановаў Ялтанскай і Падсдамскай канфэрэнцыяў разьвязаньне такіх пытаньняў, як пытаньне Бэрліна, належыць выключна да кампэтэнцыі акупацыйных уладаў чатырох гаспадарстваў, а не да Рады Бясьпечнасьці. Ён з асаблівымі яму аратарскімі прыёмамі і цынізмам некалькі разоў заяўляў, што няма ніякай блякады Бэрліна і што жальбы на недастатак і голад Бэрлінскага насельніцтва зьяўляюцца толькі прагандавым сродкам англа-амэрыканцаў. А дзеля гэтага — цьвердзіў Вышынскі—пытаньне Бэрліна не зьяўляецца ніякай загрозай міру.

У вадказ Вышынскаму выступіў спакойна, але station ноўка дэлэгат ЗША Джэзэп, які сьцвердзіў, што разьвязаньнем Бэрлінскага пытаньня павінна заняцца толькі Рада Бясьпечнасьці, бо яно ўзапраўды загражае міру. Яго падтрымаў і ангельскі дэлегат Кэдогэн.

5 кастрычніка была пастаўленая справа на галасаваньне. За тое, каб Бэрлінскае пытаньне разглядаць на Радзе Бясьпечнасьці, высказалася 9 дэлегатаў, супраць — 2 (Вышынскі і дэлегат Савецкай Украіны Мануільскі). Пасьля гэтага Вышынскі, пры падтрыманьні Мануільскага, заявіў, што ён ня будзе браць удзелу ў дыскусіі над Бэрлінскім пытаньнем .

Паседжаньне Рады Бясьпечнасьці 6 кастрычніка пачалося заявай амэрыканскага дэлегата Джэзэпа. Ён заявіў, што ЗША, Вялікабрытанія й Францыя таму прадставілі пытаньне Бэрлінскага канфлікту на разгляд Рады Бясьпечнасьці, бо яно, дзякуючы Савецкай блякадзе, зьяўляецца згодна параграфу 7 хартыі ЗН загрожаньнем міру. Амэрыканскі дэлегат запэўніў, што заходнія гаспадарствы вычарпалі ўсе магчымасьці, каб Бэрлінскае пытаньне разьвязаць прыязным спосабам. Правы ЗША ў Бэрліне зьяўляюцца тыя самыя, што й Савецкага Саюзу. Бэрлін не зьяўляецца часткаю савецкай акупацыйнай зоны, але ёсьць інтарнацыянальнай тэрыторыяй. Напасьледак ён зрабіў пэрагляд усіх Савецкіх мерапрыемстваў, што прывялі да блякады.

Рада Бясьпечнасьці перарвала 6 кастрычніка разгляд Бэрлінскага пытаньня, не ўстанаўляючы дакладнага тэрміну яго наступнага ўзнаўленьня. Гэтым самым быў дадзены Савецкаму Саюзу час абмеркаваць праект заходніх гаспадарстваў аб спыненьні блякады Бэрліна. На перадабедзенным паседжаньні амэрыканскі дэлегат Джэзэп заявіў, што Амэрыка ніколі не перадасьць Бэрліна Савэтам. Адначасна падчаркнуў ён яшчэ раз згоду свайго ураду у любы мамэнт прыняць удзел у перамовах чатырох міністраў замежных справаў пра ўсю нямецкую праблему ў тым выпадку, калі блякада Бэрліна будзе спыненая.

Урадавыя парыскія колы прыпушчаюць, што ўзнаўленьня разгляду Бэрлінскага пытаньня трэба чакаць ў пачатку наступнага тыдня.

Уся маскоўская прэса зьвяртае ўвагу на тое, што Савецкі Саюз заўсёды мае магчымасьць у справе Бэрлінскага пытаньня ў Рады Бясьпечнасьці скарыстаць із прыслугоўваючага яму права вэта.

ШТРАЙК ФРАНЦУСКІХ ВУГЛЯКОПАЎ

Заплянаваны й прыгатаваны францускімі камуністымі яшчэ раней генэральны штрайк усіх шахцёраў у Францыі пачаўся 4 кастрычніка й спыніў усю вугальную прадукцыю. Работнікі, што належаць да Хрысьціянскага Сындыкату францускіх работнікаў таксама 3 кастрычніка абвесьцілі штрайк, які мае трываць толькі 48 гадзінаў. Дзякуючы гэтаму штрайку, Францыя трацІць у дзень 145.000 тон нявыдабытага вугля.

У францускіх урадавых колах пануе перакананьне як паведамляе адзін карэспандэнт Рэйтэра што гэты штрайк выкліканы камінформам, каб працу кабінэту Кэя зрабіць немагчымай і змусіць увесьці ў склад ураду камуністых.

Апошнімі днямі таксама застрайкавалі ў паўночнай Францыі чыгуначнікі й работнікі газавых, электрычных і вадаправодных прадпрыемстваў, дзякуючы чаму нутранае палажэньне Францыі значна завастрылася. У той час, калі хрысьціянскія й сацыялістычныя работніцкія арганізацыі прадаўжаюць свае перамовы з урадам, то камуністыя ўсякія перамовы з урадам сарвалі.

ДЭ ГОЛЬ ШТО РАЗ АКТЫЎНЕЙШЫ

У сувязі з дамаганьнем расьпісаньня новых выбараў у францускі парлямант, дэ Голь заявіў: «Я біру ўсіх вас на сьветкаў, што для адхіленьня катастрофы Францыі няма іншага выхаду, як тое, што я народу перад некалькімі месяцамі абвесьціў». У справе магчымасьці прыходу да ўлады камуністых, дэ Голь сказаў: «У выпадку пераняцьця ўлады камуністымі, я буду пачувацца да абавязку дзеіць навет супраць закону». На іншае пытаньне, дэ Голь адказаў: «Ані пратэсты, ані штрайкі ня могуць паўстрымаць ад выкананьня свайго абавязку тых, што зьяўляюцца паклікаными народам да пераняцьця ўлады».

ФЛІРТ ЗЬ ГІШПАНІЯЙ ФРАНКО

Старшыня сэнацкай ваеннай камісіі ЗША Джэрнэй 5 кастрычніка сказаў прамову аб амэрыканскіх дастаў ваеннага матарыялу для Заходняй Эўропы з мэтаю павялічэньня ейнае абароназдольнасьці супраць камуністычнай агрэсіі. Ён дамагаўся павялічыць гэтыя даставы да найвышэйшай магчымасьці. Ён таксама выразіў дамаганьне, каб і Гішпанія карысталася з гэтых даставаў, а таксама каб была яна ўцягнутая ў плян адбудовы Эўропы.

У справе сваіх наведзінаў генэрала Франко, сэнатар заявіў, што «Гішпанія зьяўляецца краем, які ёсьць варожа настаўленым супраць камунізму ўжо ад 1936 г.» «Кажны край — заявіў ён — які адкідае камунізм, зьяўляецца нам прыязным».

ГЕНЭРАЛЬНЫ ШТАБ ЗАХОДНЯЙ ВУНІІ

Заходняя вунія (Ангельшчына, Францыя й гаспадарствы Бэнэлюксу) ў пляне супольнае абароны паклікала свой генэральны штаб, на чале якога стаў ангельскі фэльдмаршал Монтгомэры, які адначасна зьяўляецца галоўнакамандуючым усіх збройных сілаў вуніі. У сувязі з гэтым ён адмовіўся ад дасюлешняга свайго становішча шэфа генэральнага штабу Вялікабрытаніі. Шэфам наземных ваенных сілаў вуніі назначаны францускі генэрал дэ Лятр дэ Тасіні. Галоўнае камандаваньне лётніцкімі сіламі пераняў ангельскі лётніцкі маршал Роб, а ваенным флётам — францускі віцэадмірал Жожэр.

Старшыня сэнацкай камісіі ЗША для справаў лётніцтва Джэрнэй, які нядаўна вярнуўся з Эўропы, на запытаньне, ці ЗША прыступяць да вайны на выпадак, калі Саветы заатакуюць заходнюю Эуропу, адказаў: «Гэта ясна».

Пытаньнем заходняй вуніі зьяўляюцца моцна зацікаўленымі ЗША і Канада. У палітычных колах лічацца з магчымасьцю, што ўжо ў сьнежані заходняя вунія можа быць пашыраная яшчэ на гэтыя два гаспадарствы й тадыператворыцца яна ў Атлянтычную вунію.

ПАСЬЛЯ ГАМУЛКІ АСУБКА-МАРАЎСКІ

Пасьля выключэньня з польскай партыі камуністычнай сёнага генэральнага сакратара Гамулкі, прыйшла чарга на новага выдатнага прадстаўніка сяньняшняга камуністычнага рэжыму ў Польшчы — на першага прем'эра Варшаўскага ўраду, а цяпершняга міністра публічнае адміністрацыі Асубку-Мараўскага, якога публічна абвінавачваюць за дзейнасьць на карысьць амэрыканскіх інтарэсаў. У сувязі з гэтым Вярхоўная Рада Польскай Партыі Сацыялістычнай у парадку цяперашняй масавай чысткі адклікала Асубку-Мараўскага із складу Цэнтральнага Выканаўчага КамІтэту партыі.

Пасьля сэсіі Польскай Сацыялістычнай Партыі ў Варшаве быў выдадзены камунікат, які прапануе канчальнае зьліцьцё гэтае партыі з камуністымі, правядзеньне чысткі ўнутры партыі, перадусім выключэньне зь яе правых элемэнтаў, адмаўленьне ў прыняцці ў партыю людзей, зьвязаных з прыватнымі гаспадаркамі, мабілізаваньне дробных сялянаў супраць «кулакоў» і прыняцьце марксыстоўска-ленінскай лініі. Гэтым самым праграма Польскай Партыі Сацыялістычнай пакрываецца цяпер амаль поўнасьцю з праграмаю партыі камуністычнай.

Чытайце, пашырайце й выпісвайце адзіную беларускую газэту на эміграцыі — «БАЦЬКАЎШЧЫНУ!».

ІДЭЯ ФЭДЭРАЛІЗМУ

Апошнім часам што раз больш насьпявае ў сьвеце і ў многіх выпадках прыймае канкрэтныя формы ідэя дабравольных сувязяў, вуніяў, блёкаў ці фэдэрацыяў паасобных народаў і гаспадарстваў. Гэтыя гаспадарствы, зьвязаныя супольнымі палітычнымі, мілітарнымі, гаспадарскімі ці іншымі інтарэсамі й творачыя пэўную геаграфічную суцэльнасьць, дабравольна зракаюцца часткі свайго сувэрэнітэту на карысьць агульнай міжгаспадарстваўскай канструкцыі. Пры далейшым захаваньні сваей гаспадарстваўскай незалежнасьці, яны звычайна твораць супольны надпарлямант і іншыя надгаспадарстваўскія органы, заданьнем якіх ёсьць каардынаваньне й кіраваньне нутраным і вонкавым жыцьцём такога міжгаспадарстваўскага арганізму.

Гэтак, прыкладам, у Эўропе сталася ўжо дакананым фактам вунія гаспадарстваў Бэнэлюксу (Бэльгіі, Нідэрляндаў і Люксэмбургу), якая ізноў-жа увайшла, як складовая частка, у склад заходня-эўрапэйскай вуніі, да якой, апрача Бэнэлюксу, належыць Ангельшчына й Францыя. Таксама амаль што існуе блёк скандынаўскіх гаспадарстваў, да якога належаць Швэдыя, Нарвэгія й Данія. Апошнім часам даведваемся, што ўжо адбылася ў Парыжы першая нарада ў справе стварэньня сярэдня-ўсходняга блёку, у які мае ўвайсьці дванаццаць гаспадарстваў блізкага азіяцкага й афрыканскага ўсходу. Далейшым разбудаваньнем фэдэральнай канцэпцыі былі-бы Задзіночаныя Штаты Эўропы. І гэтая канцэпцыя ўваходзіць ужо ў рэальную фазу ажыцьцяўленьня, як сьветчыць аб гэтым нядаўна адбыты кангрэс у Інтэрлякэне (Швайцарыя).

Ідэя фэдэралізму, як бачым, зьяўляецца сяньня жывой і актуальнай. Яе выклікалі й зактуалізавалі неабходныя й палючыя патрэбы сучаснага палітычнага й гаспадарска-эканамічнага жыцьця.

Дзьве апошнія сусьветныя войны, што спрычынілі вялізарныя ахвяры й прынесьлі калясальныя зьнішчэньні матарыяльных дабыткаў і твораных вякамі культурных цэннасьцяў, пераканалі чалавецтва, што калі-б народы й гаспадарствы паасобных частак кантынэнтаў былі павязаныя цеснымі міжгаспадарстваўскімі сувязямі й тварылі магутныя арганізмы, то да гэтых страшных войнаў мо й не дайшло-б або былі-б яны менш крывавымі й адчувальнымі.

З другога боку фэдэральныя ідэі абапіраюцца таксама на гаспадарска-эканамічных патрэбах. Буйнае й складанае разьвіцьцё сяньняшняе экономікі й разам з гэтым павялічэньне гаспадарскіх патрэбаў паасобных народаў стварыла такі стан, што ніводнае ў сьвеце гаспадарства ня можа быць самавыстарчальным з эканамічнага гледзішча й кажнае зь іх патрабуе цеснага гаспадарскага супрацоўніцтва зь іншымі гаспадарствамі й шырокае вымены, як сыравіны, так і прадуктаў вытворчасьці. Гэтая акалічнасьць таксама змушае народы й гаспадарствы шукаць цесных і трывалых узаемных сувязяў, якія стварылі-б адзіны й да пэўнае меры самавыстарчальны гаспадарскі арганізм.

Спаміж гэтых дзьвюх акалічнасьцяў, што выклікаюць патрэбу розных фэдэральных канцэпцыяў, на сяньняшні дзень бясспрэчна галоўную адыгрывае ролю першы мамэнт — ваенна-палітычны. Патрэба абароны перад усьцяж узрастаючымі агрэсыўнымі плянамі Савецкага Саюзу, падтрымліванага сусьветным камунізмам, змушае многія гаспадарствы ня толькі Эўропы, але й іншых частак сьвету, да дабравольнага бляканьня й фэдэраваньня з мэтаю палітычнага й вайсковага супрацоўніцтва. Мамэнт эканамічна-гаспадарскі зьяўляецца тут фактычна дапаўненьнем мамэнту мілітарна-палітычнага, бо без адпаведнай эканамічнай базы й патрэбных рэсурсаў сыравіны немагчымая разбудова ваеннай магутнасьці. Такім чынам усе сяньняшнія фэдэральныя канцэпцыі, як і іхныя ўжо зрэалізаваныя гатовыя формы, зьяўляюцца канцэпцыямі **абароннымі.**

Не пярэчыць гэтай тэзе прыклад Савецкага Саюзу, які, будучы фармальна таксама фэдэральнай сувязьзю цэлага раду «незалежных» і «аўтаномных» рэспублік, зьяўляецца сяньня адзіным у сьвеце носьбітам захопніцтва й імпэрыялізму, пры гэтым імпэрыялізму такой дынамічнай сілы й неабмежанага сусьветнага абсягу, якога ня помніць гісторыя. Савецкі Саюз, як ведама, у запраўднасьці не зьяўляецца ніякім дабравольным саюзам паасобных народаў і гаспадарстваў, а ёсьць найбольш таталітарнай формай камуністычнае дыктатуры й паняволеньня народаў. Ня можа таксама пярэчыць гэтым нашым вывадам і канцэпцыя будучае сфэдэраванае Расеі, прапагаваная сяньня расейскімі салідарыстымі й па-уласаўскім г. зв. «Камітэтам Вызваленьня Народаў Расеі», бо ніводзін нацыянальна й палітычна дасьпелы народ, паняволены сяньня бальшавізмам, яе ня толькі не падтрымлівае, але станоўка выступае супраць яе, як ня зусім навет замаскаванае імпэрыялістычнае расейскае канцэпцыі.

Такім чынам толькі прынцып абароннасьці й імкненьне да загарантаваньня супольнай бясьпечнасьці

ПАЛІЦЫЙНАЯ АРМІЯ Ў УСХОДНЯЙ НЯМЕЧЧЫНЕ

Прэзыдэнт цэнтральнага кіраўніцтва нутраных справаў усходняй зоны Нямеччыны К. Фішэр падаў 5 кастрычніка да ведама, што паліцыя савецкай зоны Нямеччыны будзе павялічаная да 400,000 чалавек. Яна будзе сказармаваная й узброеная машыновай зброяй, ня гледзячы на тое, што паслугоўваньне немцамі машыновай зброяй зьяўляецца забароненае пастановаю кантрольнай рады Нямеччыны.

Як паведамляецца, гэтая паліцыя будзе галоўным чынам рэкрутавацца з былых ваеннапалонных нямецкіх жаўнераў, падафіцэраў і афіцэраў, што прайшлі ў Савецкім Саюзе адпаведнае палітычнае вышкаленьне.

САВЕЦКІЯ «МАНЭЎРЫ» Ў ПАВЕТРАНЫМ КАЛІДОРЫ

У паветраным калідоры, цераз які амэрыканскія й ангельскія самалёты прывозяць у Бэрлін прадукты й іншыя тавары, ад даўжэйшага часу адбываюцца савецкія лётніцкія «манэўры», якія бясспрэчна маюць правакацыйны характар. Гэтак між іншым адбываюцца ў гэтым калідоры пробныя лёты савецкіх зьнішчальнікаў, страляньне зэнітнае артылерыі й інш. 5 кастрычніка падчас пералёту амэрыканскіх транспартных самалётаў, савецкае лётніцтва ў непасрэднай блізіні скідала сваіх парашутыстых.

ляжыць у васнове ўсіх дабравольных блёкаў, уніяў і фэдэрацыяў.

Але апрача фэдэрацыяў сяньня вольных і незалежных гаспадарстваў насьпяваюць і разьвіваюцца таксама канкрэтныя канцэпцыі будучых фэдэрацыяў народаў, паняволеных сяньня бальшавізмам. Вызначальным мамэнтам гэтых канцэпцыяў зьяўляецца ня толькі абаронны, але ў першую чаргу іхны **вызвольны** характар. Дзеля змаганьня з бальшавізмам і разьдзелу расейскае імпэрыі на нацыянальныя незалежныя гаспадарствы, а ў будучыні — для ўтрыманьня гэтай незалежнасьці перад новымі імпэрыялізмамі, як расейскім, так і нямецкім, — гэтыя народы дабравольна задзіночваюцца сяньня ў міжнацыянальныя фэдэральныя арганізацыі і ў іхных рамах вядуць супольнае й скаардынаванае супрацоўніцтва й змаганьне.

На сяньняшні дзень існуюць дзьве такія формы будучае фэдэральнае канцэпцыі народаў, паняволеных бальшавізмам. Адна форма — гэта фэдэрацыя народаў сярэдня-ўсходняй Эўропы, якую часта называюць «Міжмор'ем» і якая агранічваецца да сярэдня-ўсходняй часьці эўрапэйскага кантынэнту. Яна абыймае шаснаццаць народаў, што знаходзяцца між Балтыйскім, Чорным і Адрыятычным морам. Другая — гэта канцэпцыя АЛАН-у, што зьяўляецца каардынацыйным цэнтрам трох міжнацыянальных арганізацыяў — АБН, Інтэрнацыяналу Свабоды й «Прамэтэю», якія ў сваю чаргу ёсьць да пэўнае меры трыма адменьнікамі аднае й тае самае канцэпцыі. Гэтая канцэпцыя, у адрозьненьне ад канцэпцыі фэдэрацыі сярэдня-ўсходняе Эўропы, абыймае сабою й народы падсавецкае Азіі.

Якая зь дзьвюх гэтых канцэпцыяў больш адпавядае для нас, беларусаў, гаварыць у кароткім газэтным артыкуле цяжка, ды й наагул гэтае пытаньне ня можа быць сяньня дэфінітыўна разьвязанае. Не падлягае ніякаму сумлеву факт, што калі дойдзе да мамэнту практычнага ажыцьцяўленьня фэдэрацыі падбальшавіцкіх народаў, абедзьве разам гэтыя канцэпцыі існаваць ня могуць. Пераможа зь іх адна, якая акажыцца больш рэальнай і жыцьцяздольнай, а ня выключана, што паўстане нейкая новая фэдэральная канцэпцыя, кампрамісная для абедзьвюх.

На сяньняшні дзень мы толькі адзначаем той прыемны й пажаданы факт, што гэтая ідэя наагул зрадзілася сярод многіх суседніх і далейшых нам народаў і што ў гэтым кірунку вядзецца што раз больш інтэнсыўная праца. Народы, паняволеныя сяньня бальшавізмам, зразумелі, што толькі супольнымі й скаардынаванымі сіламі змогуць вызваліцца з пад бальшавіцкае нявочі й пабудаваць сваё вольнае й незалежнае жыцьцё. Яны зразумелі таксама, што толькі ў цеснай фэдэральнай сувязі, шляхам супольнага палітычнага, вайсковага й гаспадарскага супрацоўніцтва змогуць у будучыні захаваць здабытую незалежнасьць і пасьпяхова бараніцца перад агрэсыямі новых імпэрыялізмаў.

А не сакрэт, што гэтыя новыя імпэрыялізмы ў будучыні ня толькі ня выключаныя, але навет пэўныя пры любой перабудове сілаў у Эўропе. Перанаселеная й абрэзаная тэрытарыяльна Нямеччына, залячыўшы свае раны з апошняе вайны, бясспрэчна зьверне сваю ўвагу на ўсход і спрадвечным шляхам там будзе шукаць сабе патрэбнага ей «лебэнсраўму». Гэтаксама й Расея, хоць-бы яна й асталася толькі ў сваіх этнаграфічных межах без народаў, паняволеных ею сяньня, будзе аднак прадстаўляць сабою вялізарнае гаспадарства, як з гледзішча на сваю тэрыторыю, так і на колькасьць насельніцтва. Навет чыста этнаграфічная Расея пры вялікай экспансыўнай здольнасьці свайго народу й ягоных спрадвечных імпэрыялістычных імкненьнях, будзе заўсёды вялікай і паважнай загрозай для іншых народаў, а тым больш тых, што знаходзіліся ўжо пад ейным панаваньнем. Таму ідэя сфэдэраваньня народаў, што знаходзяцца між гэтымі спрадвечнымі імпэрыялізмамі, і іхнае цеснае супрацоўніцтва для супольнае абароны, зьяўляецца ня толькі пажаданай, ня толькі патрэбнай, але й канечнай.

Да гэтай **вызвольнай** фэдэральнай канцэпцыі належым і мы, беларусы, як раўнапраўны сябра многіх волялюбных народаў. Які аднак наш канкрэтны пагляд на сам прынцып фэдэрацыі, удзелам якой мае стацца й Беларусь, якія нашыя ад яе патрабаваньні для таго, каб такая фэдэрацыя поўнасьцю забяспечыла нацыянальныя правы й інтарэсы беларускага народу, аб гэтым будзе мова ў наступным нумары.

А. Горны.

ЮГАСЛАВІЯ ЗАГРОЖАНАЯ

Калі ўвага ўсяго сьвету занятая Бэрлінскімі падзеямі й сэсіяй ЗН у Парыжы, незаўважальнымі праходзяць выпадкі, што разыгрываюцца ў Югаславіі й каля Югаславіі. Тымчасам гэтыя выпадкі могуць мець таксама першараднае значэньне.

Восьжа напасьлівы тон Маскоўскай прапаганды супраць Тыто й ягоных прыхільнікаў з кажным днём завастраецца. Адначасна з гэтым Саветы канцэнтруюць свае войскі на румынска-югаслаўянскай граніцы, колькасьць якіх аблічаецца на 7-8 дывізыяў. Паводля паведамленьняў нелегальных перабежчыкаў, апошнімі днямі Саветы выладоўваюць на румунскіх лётнішчах аддзелы сваіх парашуцістых у транспартных самалётах. Усё гэта выклікае занепакаеньне й палітычнае напружаньне ў Югаславіі. Агульна ўважаецца, што Саветы пасьпешна прыгатаўляюцца да таго, каб пры помачы збройнае сілы паваліць непаслухмянага ім Тыто й ягоны рэжым ды ўзноў вярнуць Югаславію пад свой неабмежаваны ўплыў і кантролю.

Асабліва паказальным і вымоўным ёсьць факт, што часьць савецкіх войскаў, сканцэнтраваных у Румыніі, адзетая ў югаславянскую вайсковую форму. Гэта паказвала-б на тое, што Саветы навонкі стараліся-б паказаць сваю акцыю, як «паўстаньне югаславянскіх камуністых і арміі» супраць Тыто й гэтым самым скінуць із сябе ўсякую адказнасьць.

Маршал Тыто мае моцную апору ў югаславянскім народзе, асабліва ў арміі і ў задзіночаньнях былых партызанаў. Аднак у афіцэрскім складзе арміі нямала ёсьць прыхільнікаў цеснага супрацоўніцтва з Масквой. Саветы, здаецца, і надзеюцца на гэтых апошніх, бо ў сваіх прагандовых нападах на Тыто й ягоных супрацоўнікаў зусім не атакуюць арміі.

Як паведамляе агенцыя УП, югаславянскі парлямант на спалучаным паседжаньні абедзвюх палатаў нядаўна прыняў аднагалосную пастанову, якая асуджае супрацьюгаславянскую агітацыю Саветаў і камінформу. У гэтай пастанове між іншым гаворыцца: «Ня гледзячы на карэктнасьць Югаславіі ў дачыненьні да гаспадарстваў Камінформу і Саветаў, гэтыя апошнія, асабліва Савецкі Саюз вядуць супраць Югаславіі на працягу трох апошніх месяцаў злосныя й варожыя напады зьяўляюцца скіраванымі супраць цэлай Югаславіі, бо мы ня можам нашых палітычных правадыроў адсунуць ад гаспадарстваўскай нутраной і замежнай палітыкі, якая вядзецца для дабра нашага краю й народу. Дзеля гэтага мы асуджаем усе гэтыя напады».

Аб тым, што Югаславія не намераная так лёгка капітуляваць, але моцна наважаная бараніць сваё становішча, сьветчыць таксама станоўкая пазыцыя, якую заняла ейная камуністычная партыя. Гэтак орган югаславянскіх камуністых «Борба» ўжо ня толькі бароніцца, але й нападае на савецкі камунізм, цьвердзячы, што ён адступіў ад праўдзівай лініі Маркса й Леніна.

«СЬЛЯДАМІ ЧЫНГІС-ХАНА»

Пад такім загалоўкам нямецкі тыднёвік «Эхо дэр Вохэ» нядаўна памясьціў цікавы артыкул, аўтар якога стараецца знайсьці адпаведнае для Сталіна параўнаньне спаміж іншых уладароў сьвету ўсіх часоў і народаў.

Вось-жа такой безаглядпай і безашчаднай адзінкі, як Сталін, ня можа ён параўняць навет зь Гітлерам, які ў параўнаньні з бальшавіцкім дыктатарам адыходзіць далёка ў цень. І хаця гісторыя ведае шмат злых дэспатаў, што прычынілі чалавецтву многа шкоды, аднак такой меры дэспата, як Сталін, знаходзіць аўтар толькі аднаго адзінага. Быў ім ведамы мангольскі заваявальнік на пачатку сярэднявечча Чынгіс-Хан, імя якога на ўвесь час сталася жахлівым сынонімам крывяжаднасьці й зьнішчэньня.

У вартыкуле чытаем:

«Сусьветная гісторыя ведае шмат заваявальнікаў, але, за выключэньням Чынгіс-Хана, ня ведае ніводнага, які перайшоў-бы цераз такое мноства трупаў. Рымскія цэзары, што заваёўвалі край аз краем, або Напалеон, што захапіў Эўропу да самай Эльбы, былі ня толькі заваявальнікамі, але й культуртрэгерамі, якія шанавалі чалавека. Навет старасьвецкія тыраны былі гуманістымі ў прыраўнаньні да Чынгіс-Хана й Сталіна. І гэта не прыпадкова, што Сталін — энтузыястычны прыхільнік гэтага князя стэпаў.

Чынгіс-Хан, які паявіўся із даляў азіяцкай часьці зямной кулі 700 год таму назад, за свайго жыцьця стварыў імпэрыю, амаль што роўную па вялічыні із СССР. Хто чытаў гісторыю гэтага мангольскага заваяваньня, таму можа здавацца, што ён чытаў гісторыю СССР. Як і Сталін, Чынгіс-Хан спачатку падпарадкаваў свайму панаваньню кітайскага суседа, каб потым вярнуцца на захад і заваяваць Афганістан, Пэрсію, Арабію й землі, занятыя цяпер СССР. Ягоная коньніца даходзіла да сэрца Эўропы. Звыш пятнаццаці мільёнаў чалавек было замардавана гэтым геніяльным страхоцьцем, цьвітучыя гарады й пладавітыя нівы замяняліся ў мёртвыя пустыні. Будынкі, архітэктурныя цэннасьці, вартасьці якіх не маглі манголы зразумець, паліліся. Вучоныя, якія выдаваліся манголам бездапаможнымі людзьмі, былі выганяныя ў стэпы, а насільлі й гвалты, праводжаныя над жанчынамі, можна толькі параўняць з жахлівымі выпадкамі, якія мелі месца ў Бэрліне падчас заміраньня ў 1945 г.

Сталін думае па-азіяцку і, як Чынгіс-Хан імкнуўся замяніць заваяваныя краі ў пасьвішча для сваіх качаўнікоў, гэтак і Сталін хоча замяніць заходняэўрапэйскую культуру ў угнаеньня для ўсходу.

Людзі навукі вывозяцца ў СССР, каб там служыць сыстэме, якая не прызнае ніякай духовай свабоды. Калі Чынгіс-Хан на працягу 30 год зьнішчыў 15 мільёнаў людзей, дык бальшавізм гэты рэкорд перавысіў. Толькі адзін савецкі народ згубіў звыш 50 мільёнаў людзей, што загінулі ахвярамі бязглуздага дактрынэрства калектывізацыі. Высяленьне народаў із пагранічных акругаў цэлымі масамі ў далёкую тайгу пачалося яшчэ ў 1929 г. За часоў вайны ўсё насельніцтва Надвалжанскай нямецкай рэспублікі было вывезенае на Сібір. Толькі пасьля 1945 г., паводля вельмі скромнага падлічэньня, ахвярай бальшавіцкага насільля загінула звыш 15 мільёнаў чалавек.

Але навет там, дзе Чынгіс-Хан быў талерантным, паймення — ў шанаваньні чужой рэлігіі, прыраўнаньне ня йдзе на карысьць бальшавізму. Чынгіс-Хану было ўсёроўна, якому Богу падданыя яму народы моляцца: абы толькі яму яны выказвалі пашану й паслухмянасьць. А пры Сталіне Богам сталася само гаспадарства: чалавек — гэта нішто»...

Р.

БЛЁК ГАСПАДАРСТВАЎ СЯРЭДНЯГА ЎСХОДУ

Прадстаўнікі гаспадарстваў Сярэдняга Ўсходу, што знаходзяцца ў Парыжы на сэсіі ЗН, адбылі нядаўна канфэрэнцыю з мэтаю стварэньня міжгаспадарстваўскага блёку, які мае абыймаць 12 наступных гаспадарстваў: Грэцыю, Турэччыну, Ірак, Іран, Афганістан, Пакістан, Арабію, Еман, Сырыю, Лібанон, Эгіпт, і Абісынію. Блёк мае за заданьне супольную абарону перад савецкім імпэрыялізмам.

ПРАВАДЫР АРГАНІЗАЦЫІ «ШТЭРНА» ЗЛОЎЛЕНЫ

Паліцыя Ізраэля арыштавала 30 верасьня 33-ох летняга Фрыдмана Еліна — правадыра жыдоўскай тэрарыстычнай арганізацыі «Штэрна», якая замардавала графа Бэрнадота. Падчас арышту ў рукі паліцыі папалі дакумэнты, якія праўдападобна паказваюць, што банда «Штэрна» знаходзілася пад непасрэднай кантроляй Масквы.

КОНЦЛЯГЕРЫ І Ў ЧЭХАСЛАВАЧЧЫНЕ

У хуткім часе маюць быць заведзеныя ў Чехаславаччыне «лягеры прымусовае працы». У гэтых лягерах будуць «пераўзгадоўваныя ўсе тыя, якія дзякуючы свайму спосабу жыцьця, дзейнасьці або настаўленьня выступаюць супраць дэмакратычнага гаспадарства».

П. Вішнеўскі.

З ПАД ЗНАКУ ПАГОНІ

ЗЬ БЕЛАРУСКАЕ ІДЭЁВА-ПАЛІТЫЧНАЕ ПРАБЛЕМАТЫКІ

(Заканчэньне)

2. Паміж чыста ідэйнай і чыста палітычнай праблемамі беларускае запраўднасьці ляжыць, як натуральны мост між імі, пытаньне сацыяльнае, якое ў нас набывае гэтым асаблівага значэньня. Мы ведаем, што ўжо раз у нашай гісторыі, дзякуючы шкодным чужым уплывам, была нарушана сацыяльная раўнавага ў нашым народзе, у выніку якое наступіў палітычны наш заняпад. Сяньня мы бачым, што трагічная памылка нашых прашчураў ляжала ў зьвязаньні лёсу гаспадарства з вонкавымі чужымі ненадзейнымі сіламі пры амаль поўным занядбаньні і недаацэнцы собскіх прыродных сілаў і высокага жыцьцёвага патэнцыялу народу. Выплываючая адсюль навука, нажаль, у нас ня зусім засвоена. Як прыклад, хопіць прывесьці дзейнасьць Беларускай Работніцка-Салянскай Грамады і яе разгром палякамі. Грамадаўцы таксама, замест лічыць на прыродныя сілы народу і скіраваць усе высілкі на замацаваньне ягоных палітычных правоў, хоць-бы ў межах магчымасьцяў, гварантаваных польскай канстытуцыяй з 1921 г., далей на падняцьце эканамічнага дабрабыту і арганізацыйную стабілізацыю беларускага сялянства, якое аказалася дасьпелым да нацыянальнага ўздыму і гатовае было стаць мурам за сваю зямлю і родную справу — пайшлі на наіўную палітычную рамантыку «добрасуседзтва», якая дазволіла ворагу адным махам зьнішчыць 100-тысячную палітычную арганізацыю. Дзесяткі тысяч ашуканых маладых энтузіястых беларускага адраджэньня, уцякаючы ад аднаго «добрасуседа» пад «апеку» другога, прапалі бязь сьледу разам із сваімі правадырамі ў расейскіх казаматах. Сяньня, з 20-ці гадовае пэрспэктывы, з сумам трэба сьцвердзіць, што страта гэтая, разам з ахвярамі бальшавіцкага разгрому нацыянал-дэмакратаў Усходняе Беларусі, адкінула наш рух прынамсі на адно пакаленьне ўзад. Гэтыя два характэрныя прыклады з нашае старое і новае гісторыі павінны быць дастатковай перасьцярогай для ўсіх тых нашых добрых людзей, што яшчэ хворыя на тое ці іншае «фільства». Гісторыя вучыць нязьбіта, што надзеі на «добрых» суседзяў, гэта надзеі на няволю, і што адзінай гарантыяй нашых дасягненьняў, як народу, ёсьць нашая собская арганізаванасьць, салідарнасьць і сіла нашага патрыятызму. Трывалыя пазытыўныя вынікі дасца асягнуць толькі адпаведнай сацыяльнай палітыкай, якая, разумеецца, будзе ў цеснай залежнасьці ад сацыяльнае структуры народу. Якая-ж у нас сяньня гэная сацыяльная структура?

У выніку вядомых гістарычных зьменаў і працэсаў, а не сьляпою згадкаю лёсу, нашае сялянства сталася перахавальнікам і носьбітам беларускае стыхіі. Таму не прыпадкова новая беларуская інтэлігенцыя ёсьць бадай што пагалоўна сялянскага паходжаньня. Таксама і нашае работніцтва вьводзіцца з таго-ж моцнага салянскага пня. З гэтага відаць, што мы эсэнцыяльна сялянскі народ. Ці гэта адчуваецца ў нашай працы і палітыцы? Шчыра кажучы ані чуць.... У той час, як на захадзе сялянства вялікімі крокамі йдзе да свайго палітычнага і сацыяльнага рэнэсансу, а выдатныя са-

СПРАВЫ ДП

«НЯ ТРЭБА ЦУДУ, КАБ РАЗЬВЯЗАЦЬ ПРАБЛЕМУ ДП».

Дасюлешні выканальны сакратар, а сяньняшні генэральны дырэктар цэнтралі ІРО ў Жэнэве сп. В. Г. Так, у сувязі з назначэньнем яго на гэтае становішча, сказаў нядаўна да сваіх супрацоўнікаў і гасьцей прамову, у якой шырака намеціў праграму сваей дзейнасьці, як і сканкрэтызаваў заданьні ІРО на найбліжэйшую будучыню.

Галоўным заданьнем ІРО ёсьць знайсьці месца й працу для 800.000 уцекачоў і перамешчаных асобаў сярод цэлых сотняў мільёнаў людзей многіх краінаў сьвету: генэральны дырэктар надзеіцца, што яшчэ ў бягучым бюджэтна-гаспадарскім годзе 57.000 асобаў будзе рэпатрыяваная й 381.000 перавезеная на сталые месца жыхарства. Генэральны дырэктар зьвярнуў асаблівую ўвагу на факт, што сярод сем'яў ДП знаходзіцца пэўная колькасьць людзей непрацаздольных: дзяцей, старых, хворых і калекаў. Дагэтуль пытаньне выэміграваньня гэтых людзей ня было разьвязанае, дзякуючы чаму людзі гэтыя асталіся паза ўвагай эміграцыйных камісіяў і здадзеныя былі на ласку няведамага лёсу.

Генэральны дырэктар запэўніў, што ў найбліжэйшых месяцах ІРО энэргічна займецца гэтым важным пытаньнем. ІРО ўжо прыгатавала ў гэтай справе канкрэтны праект, які будзе прадстаўлены на 8-ае паседжаньне Гаспадарска-Сацыяльнай Камісіі ЗН, што адбудзецца ў студзені 1949 г. У зацытаванай часьці гэтага праекту чытаем: «Перадусім паасобныя гаспадарствы павінны шырака адкрыць свае дзьверы ня толькі для маладых і адзінокіх мужчынаў і жанчынаў, але таксама для цэлых сем'яў, для старых, калекаў і хворых. Толькі дзякуючы гэтай сьціплай ахвярнасьці змогуць паасобныя гаспадарствы выканаць свае забавязаньні, якія яны на сябе ўзялі ў дачыненьні да ІРО. «Праект канчаецца словамі: «Ня трэба ніякага цуду, каб разьвязаць праблему ІРО. Але для гэтага зьяўляецца неабходным, каб урады паасобных краінаў сумленна аднесьліся да сваіх заданьняў і на дзеле выявілі сваё пачуцьцё адказнасьці».

У канцы сваей прамовы новы генэральны дырэктар ІРО падаў да ведама, што ў распараджэньні ІРО знаходзіцца дастатковая колькасьць караблёў і іншых транспартных сродкаў для таго, каб на працягу году вывезьці зь Нямеччыны й пасяліць у іншых краёх 400.000 ДП. Гэта азначае, што на працягу двух год можа быць поўнасьцю зьлiквідаваная праблема ДП на карысьць гэтых апошніх.

ПРАФЭСЫЙНЫЯ КУРСЫ ІРО

Спасярод ДП Вюрцбурскай акругі, у якой пражывае 255,306 ДП, павышае й здабывае сабе прафэсыйныя кваліфікацыі 1,209 чалавек.

У 39 камплетах розных курсаў, што трываюць ад трох месяцаў да аднаго году, можна набыць ці паглыбіць розныя прафэсіі, пачынаючы ад сьлёсараў, а канчаючы на дэнтыстых. 14 камплетаў курсаў прызначаныя толькі для кравецтва, 4 курсы для аўтамэханікаў. Апрача гэтага існуюць курсы для муляроў, электрыкаў, шаўцоў, землямробаў, радыёмэханікаў і гадзіньнікавых майстроў. На кажным курсе выкладаецца таксама ангельская мова.

Пасьля заканчэньня кажнага курсу ўдзельнікі атрымліваюць пасьветчаньні аб заканчэньні іх і аб сьцьверджаньні ступені іхнае прыгатаванасьці да дадзенае прафэсіі. За апошніх 6 месяцаў скончыла ў гэтай акрузе розныя прафэсыйныя курсы 315 асобаў.

Адзін з такіх курсаў вядзе ІРО, усе астальныя — розныя дабрадзейныя арганізацыі, што супрацоўнічаюць зь ІРО.

(«Інфармацыя ІРО» 51).

ДП ЧЭСКАЕ НАЦЫЯНАЛЬНАСЬЦІ

У парадку арганізацыі новых ДП лягераў для новых палітычных эміграантаў з Чэхаславаччыны апошні тыдзень закончыўся прыняцьцем у лягеры новых 726 чэхаславацкіх уцекачоў. За апошнія тры месяцы прыбывала з Чэхаславаччыны ў сярэднім 300 эміграантаў у тыдзень. Пад апекаю ІРО знаходзіцца цяпер усіх разам 3.200 чэхаславацкіх эміграантаў у лягеры ў Людвігсбургу і ў Швабішэ Гмюнд. 20 верасьня 580 чэхаславакаў пакінулі Людвігсбург, скіроўваючыся ў лягер Багнолі на тэрыторыі Італіі, дзе знаходзіцца цяпер звыш 2.000 эмграантаў з Чэхаславаччыны.

(«Інфармацыя ІРО» 51).

З КАНЦЫЛЯРЫІ ПРЭЗЫДЭНТА БНР

Да нас дайшла зь Нямеччыны ананімная лістоўка пад назвай «ВІС» № 17, датаваная 25 чэрвенем г.г., «прысьвечаная» «біяграфіі» спадара Прэзыдэнта БНР М. Абрамчыка.

Дзеля таго, што «матарыял», паданы што да «біяграфіі» сп. Прэзыдэнта М. Абрамчыка, згодна выдаўца гэтай лістоўкі,, меў адпавядаць **праўдзіваму** прозьвішчу нейкага Янкі Завістовіча, Канцылярыя Прэзыдэнта БНР хацела ўстанавіць мейсца прабываньня гэнага аўтара — Завістовіча, каб пацягнуць яго да судовай адказнасьці за паклёпы. Але паколькі высьнілася, што прозьвішча Янкі Завістовіча гэтак-жа «праўдзівае», як і ўвесь зьмест яго матырыялу, прыпісванага сп. Прэзыдэнту Абрамчыку — пацягнуць таму да судовай адказнасьці няіснуючага Завістовіча мы не маглі. Не жадаючы аднак абыйсьці зусім моўчкі ўспомненых пашквільных ананім, Канцылярыя Прэзыдэнта БНР упаважненая даць беларускаму грамадзянству наступныя высьвятленьні:

1. Пад іменем сп. Прэзыдэнта М. Абрамчыка ўкладзены матарыял, які нічога супольнага ня мае зь ягоным імем, а матарыял гэны скамасаваны **зь мінулай дзейнасьці 4-х галоўных лідараў сяньняшняе БЦР,** паймена зь мінулага сп. Астроўскага Радаслава, сп. Касяка Янкі, сп. Шкуткі Анатоля і сп. Ігнатовіча Міхала. А дзеля таго і відаць крыклівая супярэчнасьць для кажнага граматнага чытача, што выразна вынікае пры чытаньні гэнага лістка, бо хоць кажны з успомненых 4-х гэрояў, вельмі спародненых характарам сваёй мінулай дзейнасьці — дзеелі яны аднак у розныя часы, скамасаваць таму ўсё пад адну асобу аўтару не ўдалося.

Напрыклад, вельмі няўдалыя зьяўляюцца намаганьні аўтара перакінуць з плеч сп. Астроўскага на сп. Прэзыдэнта Абрамчыка акцыю арганізаваньня і ўзначальваньне беларускага камсамолу ў Заходняй Беларусі, бо для кажнага-ж старэйшага беларуса, які памятае часы да 1924 г., добра ведама, што да гэтага часу ніякага й зародку камсамолу ў Заходняй Беларусі не існавала, а таксама ў нікога ў гэты час ў Заходняй Беларусі ня было ні малюсенькага жаданьня ісьці ў Саветы. Панавала там тады такая галіта, мізэра й голад , што людзі масава ўцякалі з Саветаў у Заходнюю Беларусь і Польшчу, а не наадварот, значыць і пераводзіць «туды», ды йшчэ за «даляры» ня было каго.

Ведама таксама кажнаму старэйшаму беларусу, які хоць трохі цікавіўся грамадзкім жыцьцём, што камсамол у Заходняй Беларусі нарадзіўся некалькі месяцаў пасьля заснаваньня Грамады, а іменна пад вясну 1925 г. і што арганізатарам і апякуном яго ад самага пачатку зароджаньня быў ніхто іншы, як сп. Радаслаў Астроўскі. Сп. М. Абрамчык **быў ужо ў верасьні 1924 г. у Празе чэскай, а не ў Заходняй Беларусі.**

Кажнаму таксама ведама, што перакіданьні беларускай моладзі ў Савецкую Беларусь распачаліся толькі з часу прасавецкай прапаганды супольнага «народнага фронту» камуністых з грамадаўцамі з 1925 — 27 г. і ведама ўсім, што прыймалі ў Менску «на студыі» толькі па рэкамандацыйных запісках Астроўскага.

Што да зьезду Аляксюка аб прылучэньні Заходняй Беларусі ды Польшчы, у якім і М. Абрамчыку прыпісваецца роля, дык тут нішто іншае, як злосьць якогась, відаць, яшчэ жывога Алексюкоўца на М. Абрамчыка за ягоную антыаляксюкоўскую акцыю. Шмат ёсьць яшчэ сьветкаў, што ў гэны час М. Абрамчык (ад 1920 па 1924 г. — да самага выезду ў Прагу) займаў становішча старшыні Вялейскага павету ад Ураду БНР і што ў функцыі гэных нелегальных старшынаў ляжалі абавязкі таксама падгатаўляць паўстаньне супраць Польшчы, якое падрыхтоўваў Урад БНР у саюзе зь літоўцамі. Тут да рэчы сказана было і пару слоў праўды што да паходаў М. Абрамчыка ў Менск — бо ўся тады рэвалюцыйная моладзь Беларусі, зьвязаная з Урадам БНР, ня толькі тэарэтычна не прызнавала рыскай мяжы, а й практычна М. Абрамчык таму, як давераная асоба Ураду БНР, досыць часта адведываў нелегальна як самую сядзібу Ураду БНР у Коўні — так і многія асяродкі БНР — аўскіх арганізацыяў на Меншчыне.

Якое-ж становішча займаў М. Абрамчык у дачыненьні да Ураду БНР, пераехаўшы ў Прагу, найлепш сьветчыць апошні перадсьмертны акт б. п. Прэзыдэнта Захаркі да яго. Тут было-б цікава запытацца, чаму-ж тады ўміраючы Прэзыдэнт Захарка не абдарыў такім даверам сп. Ігнатовіча — на месца Абрамчыка — калі Абрамчык быў у Празе такім ворагам БНР — а' Ігнатовіч такім «абаронынікам»?

Лішнім уважаем стрымлівацца над справай «апекі» гэстапо над М. Абрамчыкам, бо занадта шмат сьветкаў усю гэтую «апеку» бачыла.

Што найбольш, па гэнымі ўсімі абсурдум абсурдзіс, нас уражае тое, што аўтары ананімкі — выразныя прыхільнікі Астроўскага — без усякай скрупулятнасьці і найменшага пачуцьця адказнасьці перад беларускім грамадзянствам заўсёды стараюцца да эміграцкай акцыі прывязаць кагось, пражываючага ў СССР. А ўжо ад даўжэйшага часу вядуць сыстэматычную акцыю адкрытага траўленьня на заслужаную беларускую паэтку Л. Гэсіюш, пражываючую ў Празе, прычэпліваючы яе заўсёды да справы тэстаменту Прэзыдэнта Захаркі. Што мае азначаць гэтакі матарыяльчык для НКВД, для кажнага з нас ясна, хоць ён і быў-бы суцэльнай фантазыяй.

Напасьледак хацелі-б мы яшчэ паставіць адно пытаньне выпадковым, ці сталым чытачом ананімак, фабрыкаваных цераз БЦР — «ВІС». Як яны глядзяць і ўспрыймаюць такія выражэньні, як кшталтам «Кош з пажоўклымі БНР-аўскімі паперамі» (гл. «ВІС» № 17), называючы гэтак архіў БНР, што зьмяшчае ў сваім зьмесце найпрыгажэйшыя балоны зь гісторыі нашага вызвольнага змаганьня?

24 верасня 1948 г.

Канцылярыя Прэзыдэнта БНР.

КАРОТКІЯ ВЕСТКІ

— Конзуль польскі ў Мэдыяляне Я. Вайноўскі адмовіўся вярнуцца ў Польшчу й разам із сям'ёй выехаў у паўдзённую Афрыку.

— Дыпляматычныя дзейнікі сьвярджаюць, што савецкія акупацыйныя ўлады ў Аўстрыі стараюцца час ад часу перашкаджаць амэрыканскім і ангельскім самалётам курсаваць паміж захадам і Венай. Прыпушчаецца, што Саветы імкнуцца ў Вене да тых самых мэтаў, што і ў Бэрліні.

— Камісія для атамнай энэргіі падала да ведама, што восеньню распачнецца будова першай электрастанцыі, якая будзе атрымліваць электрычную энэргію ад атамнай энэргіі.

— Дасьледавальнікі атамнай энэргіі сьцьвярджаюць, што Задзіночаныя Штаты прадукуюць ужо такія атамныя бомбы, якія ў дзесяць раз маюць большую выбуховую сілу, чымсьці бомбы, што былі скінутыя на Гірошыму й Нагасакі.

— Найвышэйшы суд ЗША скасаваў каліфорнійскі закон, паводля якога ня можна было жаніцца белым з нэграмі, манголамі й маляйцамі.

— Эгіпскі ўрад пастанавіў пабудаваць тунэль пад Суэскім каналам. Ранейшы плян, каб збудаваць цераз канал мост, адкінуты.

— Швайцарскія прылады для спасьцяраганьня землятрасеньняў, якія сачылі за выбухамі атамных бомбаў ад часу пробных узрываў у нова-мэксыканскай пустыні, не заўважылі ніякіх выбухаў на тэрыторыі Савецкага Саюзу.

— Польская прэса падае, шт ў ваколіцах Штэціну знойдзеныя масавыя магілы памардаваных нацыстымі былых польскіх, францускіх, савецкіх і іншых ваеннапалонных. У магілах знойдзена каля 50.000 трупаў.

цыёлягі і палітыкі прарочаць яму вялікую будучыню, у нас ня толькі ляжыць адлогам яго ідэалёгія, але няма навет аматараў — абаронынікаў сялянства, як клясы. Для нашае прэсы гэта першарадная праблема быццам ня існуе, мы ня маем навет ніводнага сялянскага часапісу. З усяго відаць, што яшчэ й сяньня мы на бачым, што ўсе нашыя справы, ці возьмем нацыянальна-палітычныя ці сацыяльна-эканамічныя, а навет ідэйна-выхаваўчыя, усе яны зводзяцца да аднаго супольнага назоўніка, да гэтага рэзэрвату сілы ў народзе, якое не прачувалі, нажаль, нашыя палітыкі часоў палітычнае вуніі з Польшчай, а якой ня сумелі ізноў пакіраваць Грамадаўцы, і якое мы на сяньняшні дзень недацэньваем, ня хочам зь ёю лічыцца і таму ня можам ніяк прыбраць яе ў рукі... Час, час ужо павярнуць з блудные сьцежкі, калі хочам, каб у хаце нашай парадак пайшоў. Мы мусім урэшце знайсьці належныя дарогі ўплыву на сялянскі элемэнт і тут на эміграцыі — г. зв. масы павінны канчальна зразумець нашыя добрыя інтэнцыі, а мы мусім вярнуць сабе іх поўны давер і сымпатыю. Трэба толькі рашуча адкінуць фігавы лісток і сказаць ясна сваім і чужым, што змаганьне беларускага народу за свае правы ёсьць змаганьнем за справядлівасьць для селяніна, змаганьне за поўную рэгабілітацыю сяла, заганнага гвалтам у жабрацтва панскім і маскоўскім імпэрыялізмам, або коратка і ясна — змаганьне за адабраньне зямлі ад паноў і бальшавікоў. Пастаўма гэту сацыяльна-палітычную праблему ў цэнтар нашае ўвагі і пачнема абдуманую й прапагандовую кампанію ў гэтым кірунку, а вынікі не дадуць на сябе доўга чакаць.

Як бачым, сацыяльныя праблемы ёсьць важным фактарам нашае палітычнае акцыі і ў вялікай меры зьяўляюцца вызначальнікам яе тактыкі.

3. Разглядаючы паасобныя часткі беларускае нацыянальнае праблематыкі, нельга абмінуць пытаньне рэлігійнае, якое ў мінулым моцна заважыла на гістарычнай трагэдыі нашае нацыі і напэўна адыграе яшчэ паважную ролю і ў нашай будучыні.

Вера - справа важная й вялікая. Гэта адна з асноўных патрэбаў душы чалавека і душы народнай. Вера ня раз ратавала народы ад згубы. Вера цэмэнтуе народнае цела, дае яму моц і гарт выносьлівасьці на час буры і нягоды. Як-жа было і як ёсьць у нас зь вераю? Прывязаны сэрцам і душою да прадзедаўскае нівы беларус па сваёй натуры ёсьць глыбока рэлігійны: не знаходзячы шчасьця ані справядлівасьці на гэтай зямлі, ён заўсёды імкнуўся да Ўсемагутнага і перад Ім раскрываў душу. Аднак у сваёй натуральнай багабойнасьці быў ён выстаўлены на сільныя і працістаўныя сабе рэлігійныя плыні, якія шляхам сваіх палітычных тэндэнцыяў намагаліся вырваць зь душы той прыродныя духовы скарб, які ён меў ад Бога: — укаханьне усяго роднага, усяго свойскага. Але паміма гэтага, беларус ад Бога не адыйшоў — з ь яго толькі цяжка сяньня зрабіць фанатыка і гэта згодна зь яго натурай, у васнову якой лягла сумныя дазнаньні гістарычнага мінулага. Затым ясна, што ніякі рэлігійны фанатызм у нас сябе сяньня не апраўдае, г. зн. што адзінай дарогай, на якой зможам вярнуць рэлігіі сілу маральна, этычна і нацыянальна адбудоўваючага і ўзмацоўваючага фактара, ёсьць дарога поўнае рэлігійнае талеранцыі. Ідэя гэтая ляжыць, як сказана, у нашай беларускай натуры. Стане яна жывой і асьвядомленай, калі яе людзям шырока паясьніць прыкладамі, якіх не замала ў нашай гісторыі, а на падаваньне якіх, нажаль, не дазваляюць памеры гэтага артыкулу. Варта далей зьвярнуць пільную ўвагу на такія зламысныя клічы, як «за рэлігійнае аб'яднаньне беларусаў», або лепш яшчэ «за праваслаўную Беларусь», ці «за Беларусь каталіцкую» ўсёроўна — у сяньняшнай сытуацыі гэта ёсьць заклікі да насільля і гвалту над беларусамі іншае веры, або спробы паглыбленьня існуючага рэлігійнага падзелу ў кірунку нацыянальнага расшчапленьня і аслабленьня гэтым нашага вызвольнага фронту. Змагацца з гэтым трэба рашуча, бо гэта далёкае ад рэлігіі натраўленьне чалавека супраць свайго блІжняга, беларуса супраць беларуса.

Ня прыходзіцца, здаецца, паўтараць, што ў нашым імкненьні да рэлігійнага рэнэсансу змаганьне за Аўтакефалію Беларускае Праваслаўнае Царквы і за падрыхтаваньне новых сьведамых свае гістарычнае місіі ў народзе і адначасна пастаўленых на высокім этычным узроўні кадраў так каталіцкіх, як і праваслаўных духоўніцтва — становіць адно зь першых рэальных заданьняў дня.

Канчаючы гэтыя даволі сухія і, зь недахопу месца, вузка патрактаваныя разважаньні, аўтар, згодна з вызначанай ім мэтай, ветліва просіць тых шаноўных чытачоў, якім хапіла цярплівасьці іх уважліва прасачыць, падаць яму свае крытычныя заўвагі, праекты, ці пляны, якія будуць па магчымасьці публікавацца.

Грамадзкім абавязкам кажнага сьведамага беларуса ёсьць прыдбаньне найменш аднаго падпісчыка газэты «Бацькаўшчына». Не павінна быць ніводнага беларуса на чужыне, які-б не атрымліваў «Бацькаўшчыны»!

Зь Беларускага Жыцьця

І Ў ШВЭДЫІ БЕЛАРУСЫ АРГАНІЗУЮЦЦА

Як даведваемся, у жніўні сёлета ў Штокгольме адбыўся зьезд беларусаў, што жывуць у Швэдыі, на якім была заснаваная першая беларуская арганізацыя ў Швэдыі — «Беларуская Грамада».

Адзін зь беларускіх эмігрантаў у Швэдыі піша ў рэдакцыю часапісу «Беларус на чужыне»: «Нас тут у Швэдыі ёсьць ня вельмі шмат і бальшыня раскінутая па вялікай тэрыторыі. У мінулым месяцы нам удалося залажыць першую беларускую арганізацыю ў Швэдыі «Беларускую Грамаду». Мясцовыя ўмовы для арганізацыйнага жыцьця цяжкія, бо мы параскіданыя. Нашай думкай было стварэньне беларскага цэнтру ў Штокгольме, якую мы й зрэалізавалі ў мінулым месяцы, а таксама, каб найбольшая колькасьць беларусаў пражывала у сталіцы й яе ваколіцах, дзе зьбягаюцца ўсе ніткі швэдзкага жыцьця. Аднак спаткаліся зь вялікімі цяжкасьцямі зь пераездам сяброў. Некалькі чалавек навет паступіла ў вышэйшыя школы, але ніяк ня можа пераехаць у Штокгольм. Іншыя гуртуюцца ў ваколіцах Штокгольму».

Мы горача вітаем першую беларускую арганізацыю ў Швэдыі й жадаем ей плённай працы на беларускай нацыянальна-вызвольнай ніве.

ДА СПРАВЫ ЎСЕБЕЛАРУСКАГА ЭМІГРАЦЫЙНАГА ЗЬЕЗДУ

Як ведама, амаль у кажным край Эўропы, як і ў краёх заакіянскіх, дзе знаходзіцца пэўная колькасьць беларускае эміграцыі, існуюць, побач із спэцыяльнымі, таксама й агульныя беларускія арганізацыі, што рэпрэзэнтуюць беларусаў дадзенага краю й бароняць іхныя інтарэсы. Такія агульна-рэпрэзэнтатыўныя арганізацыі мы ўжо маем у Нямеччыне, Аўстрыі, Францыі, Ангельшчыне, Бэльгіі, Італіі, Швэдыі, ЗША, Канадза, Аргентыне і ў вапошнім часе — у Аўстраліі. Але да апошняга часу ня было сусьветнай арганізацыі нашае эміграцыі, якая сталася-б агульным цэнтрам арганізаванага беларускага жыцьця на чужыне і рэпрэзэнтавала-б нашыя інтарэсы ў сусьветным маштабе.

Адчуваючы даўно насьпелую патрэбу такога беларускага эміграцыйнага цэнтру, Хаўрус Беларусаў у Францыі, як адна з найстарэйшых беларускіх эміграцкіх арганізацыяў у Эўропе, узяў на сябе ініцыятыву скліканьня сусьветнага зьезду прадстаўнікоў беларускае эміграцыі з мэтаю пакліканьня такога цэнтру і зьвярнуўся за пасярэдніцтвам «Бацькаўшчыны» (№ 18) (21) з 30.5.48) да ўсіх беларускіх эміграцыйных арганізацыяў з просьбаю высказацца на гэтую тэму.

На аснове атрыманых прапазыцыяў ад беларускіх эміграцыйных арганізацыяў, галоўнае іхных цэнтраляў, Хаўрус Беларусаў у Францыі й склікае зьезд прадстаўнікоў цэнтральных беларускіх арганізацыяў з кажнага краю, дзе ёсьць зарганізаваныя беларусы. Гэты зьезд адбудзецца ў хуткім часе ў Парыжы, на якім будзе пакліканае Цэнтральнае Ўсебеларускае Эміграцыйнае Прадстаўніцтва й выбранае ягонае кіраўніцтва. Побач зь іншымі пытаньнямі парадку дня, зьезд займецца таксама справай заснаваньня органу (афіцыёзу) беларускай эміграцыі.

Трэба спадзявацца, што заплянаваны зьезд станецца адной з найважнейшых падзеяў у нашым эміграцыйным жыцьці, а пакліканае на ім Цэнтральнае Ўсебеларускае Эміграцыйнае Прадстаўніцтва будзе запраўдным і аўтарытэтным цэнтрам, нармуючым і рэгулюючым нашую нацыянальна-грамадзкую дзейнасьць на эміграцыі.

ДА БЕЛАРУСКІХ ВЭТЭРАНАЎ У НЯМЕЧЧЫНЕ

Згуртаваньне Беларускіх Вэтэранаў у Бэльгіі, заснаванае 12.9.1948 г., мае гонар [illegible] [illegible] сяброўскае прывітаньне Беларускім Вэтэранам у Нямеччыне.

З свайго боку хочам запэўніць, што мы заўсёды гатовыя ўсе свае сілы аддаць у змаганьні за вызваленьне Беларусі. Мы верым, што кроў і мукі нашых братоў паўшых у змаганьні, ня пойдуць на марна.

Мы верым, шот ўжо недалёкі мамэнт вызваленьня нашай Радзімы.

Жыве Беларусь!

Старшыня Беларускіх Вэтэранаў у Бэльгіі.

ПАВЕДАМЛЕНЬНЕ БЕЛАРУСКАГА НАЦЫЯНАЛЬНАГА КАМІТЭТУ

Беларускія арганізацыі ў ЗША зьвярнуліся да БНК з просьбаю прысылаць ім сьпіскі беларускіх ДП, жадаючых выэміграваць у ЗША, для якіх яны будуць старацца атрымаць ад амэрыканскіх беларусаў пасьветчаньні з запэўненьнем, што яны атрымаюць працу й памешканьне ў ЗША. Як ведама, без такіх пасьветчаньняў сяньня немагчыма выэміграваць у ЗША.

Дзеля гэтага жадаючыя атрымаць такія пасьветчаньні, павінны зьвярнуцца зь пісьмовай заявай у БНК, падаючы свае пэрсанальныя дадзеныя, як і пры звычайным запісе на выезд.

Пры гэтым БНК зьвяртае ўвагу на тое, што ён у гэтым выпадку, як і ў стараньнях на атрыманьне дазволу на ўезд у Аргентыну, будзе палагоджваць заявы толькі тых беларусаў, што аплацілі грамадзкае ападаткаваньне за 1948 г.

Прыпамінаем, што грамадзкае ападаткаваньне за 1948 г. ад кажнае ўзрослае асобы (ад 18 год) выносіць аднаразова 5 н. марак. Тыя, што аплацілі грамадзкае ападаткаваньне перад грашовай рэформай у вышыні 20 марак, павінны дапладіць цяпер 3 н. маркі ад асобы.

Прэзыдыюм БНК.

5.10.1948 г.

ДЗЕ ЛЕПШ?

(Фэльетон)

На страху ўчора лазіў — на месяц глядзець. Мой знаёмы прафэсар (на бацькаўшчыне ён ажно дзьве гімназіі ледзь не прайшоў) надовячы казаў мне, што немцы машыну такую выдумалі, каб на месяц ляцець, а марыканцы хутка палятуць. Тады мне й стрэліла: — а што, думаю, каб на месяц эміграваць? У Аргентыну пісаўся — не бяруць, у Канаду — не бяруць, у Бразылію, Аўстралію, Мароку — скрозь пісаўся і скрозь замарока: не бяруць. «Самым, кажуць, цесна». То можа б і запраўды, думаю, на месяц падацца, калі на зямлі цесна? Жывуць-жа й там людзі, хоць, праўда, і лунацікі, але-ж неяк сабе даюць рады. І зямля там, казаў прафэсар, добра ўгноеная, ураджаі багатыя, кароў гадаваць можна. Ня шкодзіць прыглядзіцца да новае эміграцыйнае магчымасьці.

Узяў у суседа бінокля, прыладзіўся ля коміна і націліўся на месяц. Праўда, бачу: — сядзіць лунацік, ногі на рог месяца задраў, гуму чаўкае і мяча войстрыць.

— Добры дзень, лунаціку! — крычу, — гуд бай! — бо ня ведаю, што ў іх тамака — ноч ці дзень.

— Гуд бай! — адказвае — сэрвус! Чаго, крычыць, на месяц узіраецеся? Ці ня выць сабраліся?

— А ня доўга, крычу, і завыць ад нашага жыцьця. Паспрабаваў-бы сам!

— Дзякаваць! Мне й дома ня дрэнна. А чые-ж будзеце?

— Ды свой. Тутэйшы. З Дзіпі.

— О-кэй! То скачэце, крычыць, сюды! Пасьпікаем троху.

— Згода! Падцягніце толькі гэную штуковіну, што ў вас на вяроўцы баўтаецца. (За другі рог месяца была падчэпленая на лейцах ні то драбіна, ні то паркан).

— Гэта, чалавеча, не штуковіна, а рэчовіна — квотай завецца.

— А ліха, кажу зь ёй, хай сабе і квота, толькі падыміце яе троху вышэй, а то абапёрціся няма на што, каб скочыць.

— О-кэй! Маментік.

Ён пачаў поркацца каля вяроўкі, але тое, што ён назваў квотай, не падымалася.

— Штось засла. — крычыць — Вузёл не разблытаю.

— А якім вузлом завязана? **Скаротам** ці **паліцыйным**?

— Не! **Бягучай пятлёй** засморгнулі.

— Тады кіньце калупацца. Гэты вузёл ня хутка разблытаеш...

— Вадаць... Давядзецца вам пачакаць, зямляча!

— Дармо! Мы ўжо звыклыя. Пагутарым так.

— Праз эфір?

А ўжо-ж. Толькі глушыльнік з роту выкіньце, а то слаба чутно...

— Вэры гуд! Ён цвыркнуў праз зубы каў-гумі і яна, зрабіўшы вялікую парабалю, кляснула дзесь над Бэрлінам.

— Спрытна вы цвыркаеце, спадару!

— Практыку маю. Тры гады лётнікам быў.

Пасьля гэтай апэрацыі з гумай, лунацік запаліў цыгарку.

— Які самасад курыце? Свой ці баварскі?

— Не самасад, а кэмэль.

— То кіньце акурца!

— Ён зноў цвыркнуў праз зубы і акурац сьціраваўся проста на наш барак.

Я падхапіў яго шапкай і зацягнуўся*)

— Што парабляеце? — пытаю. Вайсковец?

— Цывільны. А цяпер адпачываю. Тры тыдні на сэсіі быў, а заўтра на мірную канфэрэнцыю еду.

— А навошта мяча войстрыце?

— Гэта так сабе... Холодная зброя...

— І ў нас таксама холодная ўжываецццаа... А пра што на сэсіі гаманілі?

— Пра кансалідацыю. А пасьля пра вайну ды іншыя дробязі.

— На чым-жа сталі?

— Паращылі кансалідавацца ўсім, а хто не захоча — таго біць.

— Правільна! Пад мікіткі яго! У нас таксама паращылі... Багата жывіцё?

— А нічога сабе. Ня зусім дрэнна.

— На гаспадарцы?

— Эгэ-ж!

— Ураджай сёлета добры быў?

— Дзякаваць Богу! Аднаго жыта сорак коп нажаў.

— Ого! Ня дрэнна. А каравёнку-ж маеце?

— Дванадццаць.

— Дык вы кулак?

— Незаможнік. Багацейшыя ў нас па сто маюць.

Вось табе й на, падумаў я, лунацікі, а так жывуць.

— А калгасы ў вас ёсьць?

— Няма! Ня хочам!

— А бальшавікоў гадуеце?

— Троху ёсьць. Але яны ў нас свойскія. Мы іх навет гладзім...

— Глядзеце, каб рук не пакалолі.

— Не! Мы да іх у рукавічках падходзім.

— Ну, уважайце самі! Пасьля каб не паракалі...

— Ня бойцеся! — і лунацік пачаў махаць мячом...

— А функцыю ў вас лёгка дастаць?

— Хоць зараз і навыбар: — хочаш камэндантам, а хочаш і самым супляем.

Ну, клямка! Трэба конча на месяц кіравацца.

— А сам'я-ж у Вашэці вялікая?

— Не пакрыўдзіў Бог, Зээн*) ёсьцека.

*) Зээн на тамтэйшай мове азначае сын.

— Шустры хлапец?

— Не кажэце! Такі канаколец быў — не ўпільнаваць. Увесь час на Марс каменьнем шпурляў... Але запядужаў штосьці.

— Сухоты ці паралюш?

— Самі ня ведаем. Нашыя дактары шчэ не дазналіся.

— Чым лекавалі?

— Усё пераспрабавалі: — і прыпаркі, і прыціркі, і халодныя кампрэсы. Нават пужалі зьнянацку.

— З вугалька пырскалі?

— Пырскалі. І вадою, і нафтай.

— І гэта не памагае?

— Ад нафты яшчэ большая гарачка ўзьнялася. Увесь час лёд на галаве трымаем, а хлопец гарыць і пухне.

— Кроў пусьціце.

— Пускалі, але ня шмат. Баімося, што слабы.

— А жалеза ўнутро давалі?

— І цяпер патроху даем. Не памагае.

— Можа харчуеце дрэнна?

— Чалавеча! Чакаляду і амэрыканскі паёк дастае.

— Дзіўная рэч. А ці былі вы ў шаптуна?

— А Божухна! Колькі іх не перабыло. Але кажны сваё меле, так што нарэшце ўсе заблыталіся ўшчэнт.

— То хіба зьвярніцеся да кастаправа.

— А ўжо-ж, давядзецца. Адзіная надзея на хірургію.

Лунацік зноў дастаў цыгаркі, але гэтым разам кінуў мне не акурца, а цэлую цыгарэту. Мы задымілі разам.

— А што ў вашай палітыцы чуваць? — пытае далей.

— Партыі ёсьць?

— Ёсьць! Восем чынных, а дзевятая фармуецца.

— Зямляча, замкніся! У нас 125 і ўсе чынныя.

— Ого! Вось дзе вэрхалу ма быць. На ўвесь месяц чутно.

— Не бяз гэтага... А вашыя-ж спакойныя?

— Дзе там! Грызуцца і нашыя, адно поўсьць ляпіць.

— А за што-ж вашым грызьціся?

— Ня ведаем. Кажуць, што за кансалідацыю і лепшую долю...

— Дзіўна!

— Самі дзівімся.

Мы троху памаўчалі. Лунацік прычапіў да паска навойстранага мяча і пачаў чысьціць пісталет.

— Атамную бомбу маеце? — пытаюся.

— Палову. Другую палову Марс украў.

— У суд падалі?

— Чалавеча! На каго падаваць і куды падаваць?

— І то праўда... Але дармо! У нас таксама крадуць...

— Сувязь з Марсам добрая?

— Была ня дрэнная, але цяпер моцна папсавалася — ультра-чырвоныя прамяні*) перашкаджаюць.

Лунацік адчыніў быў рот, каб адказаць, але ў гэты час насунулася хмарка і схавала і месяц і лунаціка. Я шчэ прасядзеў на страсе поў гадзіны, але калі хмарка прайшла, лунаціка ўжо ня ўбачыў. Ён ма быць пайшоў на мірную канфэрэнцыю засядаць, а можа й вінтоўку чысьціць... Хто яго разьбярэ цяперашнім сьветам?..

Са страхі я злазіў трохі зьбянтэжаным. Куды-ж цяпер падацца? Дзе лепей? На месяцы яно нібы й зямля ўгноеная, і гавяду пасьвіць можна, але-ж і там палову атамнай бомбы ўкралі. А што, калі марсыяны даробяць другую палову гэтага качана, а пасьля шпульгануць яго на месяць? Што тады застанецца ад лунацікаў? Блін! Вось-жа... Ну, а калі не даробяць, то месяц тады найлепшая эміграцыйная магчымасьць, бо на зямлі цесна, а бомба атамная й тут ёсьць і ў выпадку чаго, то да месяца яна напэўна не даляціць...

Гм... Вось тут і варажы, зямляча, дзе-ж сапраўды лепей?

*)А мой сусед, які таксама сачыў акурца, дулю зьеў. Бо я быў на страсе, а ён на доле. Адсюль я зрабіў вынаў, што калі хочаш, чалавеча, дабрабыту, то лезь угару.

*)Мой знаёмы прафэсар казаў, што такія прамяні ёсьць.

Л. Крывічанін.

ПАДЗЯКА

Рэдакцыя газэты «Бацькаўшчына» гэтым складае шчырую беларускую падзяку Згуртаваньню Беларусаў у Вялікабрытаніі за ахвяраваныя ім у лік выдавецкага фонду «Бацькаўшчыны» 20 ангельскіх фунтаў.

Рэдакцыя гэтак сама шчыра дзякуе сп. Тодару Мазуру ў Італіі за ахвяраваньне ім на выдавецкі фонд «Бацькаўшчыны» аднаго амэрыканскага даляра.

НАШЫЯ ПРАДСТАЎНІЦТВЫ ПАЗА НЯМЕЧЧЫНАЙ

1. У Вялікабрытаніі:
Association of Whiteruthenians in Gt. Britain 49, Linden Gardens, London, W. 2. England.
2. У Францыі:
Union des Travailleurs Bielorussiens en France 26 Rue de Montholon, Paris 9. France.
3. У Бэльгіі:
Mr. Kalinka Mikalaj, Rue de Bavendoel 4. Milmort-Liege. Belgique.
4. У Канадзе:
Mr. Pituska Jozeph, General Delivery. Ottawa. Ont. Canada.
5. У Аргентыне:
Asociacion Bielorusa en la Argentina, Calla Maza, 150. Buenos-Aires. Argentina.

Непасрэдна з гэтых Прадстаўніцтваў трэба ў далейшым выпісваць «Бацькаўшчыну» й там-жа ўрэгулёўваць належнасьць за яе.

Whiteruthenian Weekly „The Fatherland“
Authorized by EUCOM Hq. Civil Affairs Division 20 July 48, Nr. UNDP 225. Circulation 3500 copies.
Administration: (13b) Osterhofen, Ndby., Whiteruthenian, D.P.Camp.
Edited by: Whiteruthenian National Commitee.
Printed by: Georg Jakob, München 8, Pütrichstraße 3a.